

det mindre Kulsyre end sunde Personer af samme Kjøn og Alder; noget der ikke synes at have været Titfældet med de Personer, som lede af Clorosis.

Justitsraad *Molbeck* meddeelte en Bemærkning angaaende Undersøgelsen af Runamo i Bleking. Den er allerede trykt i Oversigten for Decbr. f. A.

Selskabet modtog:

Almæ Academiæ Albertinæ tria secula per gravissimas fortunæ vicissitudines felicissime transacta &c. gratulatur ejusdem quondam civis *F. A. Argelander* Prof. (Inest de stella β Lyræ variabili disquisitio). Bonnæ 1844. 4.

Mödet den 17de Januar.

Docent *Liebmann* holdt et Foredrag om *Central-Americas Palmformer*.

Palmerne danne en af de naturligste Plantefamilier, og de bleve derfor meget tidligt kjendte og anerkjendte som en egen afsluttet Gruppe.

Opmærksomheden var allerede i den fjerneste Oldtid fæstet paa Palmerne lige saa meget paa Grund af deres ranke majestætiske himmelstræbende Væxt, som formedelst deres mangfoldige nyttige Egenskaber. *Linné* tillagde Palmefamilien Benævnelsen *Principes plantarum*, idet han derved baade tog Hensyn til Palmernes mange oekonomiske Fortrin, og deres organiske Udvikling, som bevægede *Jussieu* og de Nyere til at stille dem i Spidsen for den monocotyle Række. Det er derfor meget paafaldende, at Palmefamilien til den nærværende Dag maa betragtes som en af de slettestkjendte. Vel veed man, hvormeget Videnskaben skylder *Martius's* og *Blumes* Bestræbelser for at opklare denne

Familie, og hvormeget navnlig *Martius* ved sit prægtige Værk over Brasiliens Palmer, som han senere har udvidet til en Monographie over Familien, har bidraget til at vække Naturforskernes Opmærksomhed for disse Former; men desuagtet staaer meget tilbage, før vi ville komme til en klar Oversigt over Familiens Formrigdom og geographiske Udbredning.

Det er imidlertid ei vanskeligt at angive Aarsager til vor mangelfulde Kundskab; thi selv om man ei vil lægge videre Vægt paa den Sætning, som *Martius* ved en Leilighed har udtalt, „at man ei ustraffet vandrer i Palmernes Ly“, uagtet den er saa sand, at Antallet paa Martyrerne for Naturvidenskaben i Tropeegnene, hvor Palmerne groe, lettelig vil vise sig at være dobbelt saa stort som Antallet paa de Lykkelige, som uskadte gjensaae deres Fædreland, saa gives der andre nærmere liggende Aarsager, som have indvirket paa vore Kundskabers Utilstrækkelighed i denne Retning.

For det Første er der en betydelig habituel Lighed imellem Palmerne, som gjør det vanskeligt at undgaae Feiltagelser, idet man særdeles let kommer til at ansee forskellige Former for identiske, og ikkun ved en nøiagtigere sammenlignende Undersøgelse, end man paa et hurtigt Forbireise kan finde Leilighed til, overbevises om Artsforskjellen.

For det Andet ere mange Palmer saa særdeles høistammede, at det næsten er umuligt at komme i Besiddelse af Blomster eller Frugter, og Vedets Haardhed tillader ikke at fælde de herlige Stammer for at undersøge Palmekronens Frugtforhold. Dernæst have mange, især de lave Rörpalmer, deres Forekomst i Urskovenes vildeste skyggefuldeste Tykninger, hvor det er vanskeligt at trænge ind, eller i de utilgjængeligste Barankers nederste Dyb, hvor de maae opsøges paa de besværligste halsbrækkende Farter. Endelig er Palmernes Præparation for Herbariet forbunden med store Vanskeligheder, hidrørende fornemmelig fra alle Deles Storhed, idet Lövet stundom er 40 til 50 Fod langt, Frugtklasen af flere hundrede Punds Vægt, Blomsterskederne af 6 til 8 Fods Længde.

For Öieblikket ere 270 Palmearter, fordeelte i 65 Slægter, beskrevne. Af disse tilkomme 151 med 31 Slægter America, saaledes fordeelte, at 96 tilhøre Brasilien, 9 Peru og Chile, 19 Landene N. for Brasilien til Panama, 10 Central- og Nord-America, og 12 Vestindien; 8 ere deels fælles for Africa og America, deels udbredte over den hele tropiske Deel af America.

Man antog i Almindelighed at Mejico, skjönt for største Delen beliggende indenfor Vendekredsen, ei var meget gunstigt for Palmeformens Udvikling, og det hidtil derfra bekjendte Antal af Palmer bestyrkede dette Antagende. Seer man hen til Antallet af Naturforskere, som have undersøgt den mejicanske Flora, fristedes man til at befæste hos sig den Mening, at de plantestatistiske Angivelser af en saa udmærket Familie, hvis Former ere tilstrækkelig i Öine faldende, maatte kunne ansees for temmelig fuldstændige og faststaaende, saa at det ei var rimeligt at disse vilde blive synderligt forrykkede ved nye Opdagelser. Thi disse Forgjængere havde været: *Francisco Hernandez*, *Ruiz* og *Pavon*, *Cavanilles*, *Pablo de la Llave*, *Lejarza*, *Sessé*, *Mociño*, *A. v. Humboldt*, *Bonpland*, *Cervantes*, *Karwinsky*, *Schiede*, *Deppe*, *Haenke*, *Keerl*, *Coulter*, *Andrieux*, *Berlandier*, *Carlos Bustamante*, *C. Ehrenberg*, *Ross*, *Ghiesbreght*, *Linden*, *Galeotti*, *Hartweg* — som Alle havde botaniseret i de forskjelligste Dele af den mejicanske Stat.

Ved *Humboldts* og *Bonplands* Reiser i Mejico bleve først 4 Former derfra beskrevne som nye: *Corypha Pumos*, *nana*, *dulcis* og *Chamærops Mociñi*. De fleste af disse ere yderst tvivlsomme, og Original-Exemplarer existere nok ikke mere i europæiske Samlinger (efter skriftlig Meddelelse ere Berliner-Museets Original-Exemplarer gaaede tabte paa Veien til München). Saameget er vist, at de ikke henhøre til Slægterne *Corypha* og *Chamærops*. *Martius* har dannet Slægten *Brahea* (opkaldt efter Tycho Brahe) af HBK's *Corypha dulcis*. *Corypha Pumos* og *nana* ere endnu tvivlsomme, hvad Slægten angaaer; dog antager Forf. dem for henhørende til *Copernicia*. (Begge findes i den herværende botaniske Haves Væxthuse, men hverken der eller i Mejico har Forf. seet dem blomstrende).

Dr. *Schiede* forøgede dette Antal ved Opdagelsen af tre Palmer, som *Martius* har beskrevet under Navn af *Chamædorea Schiedeana*, *elegans*, *elator*. *Martius's* Diagnoser over disse Arter vare altfor korte, og have ogsaa viist sig temmelig urigtige. Hans *Chamædorea elegans* er Typus for en udmærket ny Slægt, *Collinia*; *Ch. elator* er en kritisk Art, Forf. ubekjendt, skjönt han har botaniseret meget i de af *Schiede* undersøgte Egne. Endelig er for nogle Aar siden endnu en *Chamædorea concolor* beskrevet af *Martius* fra Mejico.

Disse 8 Arter var da Alt, hvad der hidtil var bekjendt om Mejicos Palmer.

Ved Forf's 2½aarige Ophold og Reiser i denne Stat lykkedes det ham at opdage et ikke ubetydeligt Antal af nye Palmer, hvorved Oversigten over disses geographiske Fordeling vil erholde en mærkelig Forandring. Forf. tager ikke i Betænkning at ansee Mejico for lige saa rigt paa Palmeformer som Brasilien, idet de Dele af Mejico, hvor Familien nu har viist sig at optræde med Maximum af Former, hidtil var aldeles ubesøgt af Naturforskere. Forf. maa fornemmelig angive de østlige Heldninger af Cordillererne i Departementet Oajaca i Höider imellem 1500 og 3000 Fod som særdeles palmerige. Allene et 14 Dages Ophold i det interessante District Chilantla ledede til Opdagelsen af 10 nye Palmer, hvoriblandt fandtes to nye Slægter. Forf. tvivler ikke paa, at dette Antal vilde være bleven mere end fordoblet, hvis han havde kunnet udvide sin Undersøgelse paa denne Kant længere imod Syd langs Cordillere-Heldningerne af Chiapas og derfra ned i Tabasco's Sletter.

Da et Værk over Mejicos Palmer og Cycadeer er under Trykken, og vil udkomme om nogle Maaneder, indskrænker man sig til her blot kortelig at omtale de af Forf. i hiint Værk omhandlede Palmer.

I. *Chamædorea Willd.*

1. *C. lunata* n. sp. i Urskøvene langs Mejicos Østkyst imellem 20 og 21° N. B. paa 500—1200' Höide, omkring Colipa, Misantla, Nautla, Xicaltepec.
2. *C. Schiedeana* Mart. langs hele den østlige Cordillere fra 15—22° N. B. og 1500—3000' Höide.
3. *C. Sartorii* n. sp. i Baranca de S. Francisco ved Mirador paa 19° N. B. og 2000—2500' Höide.
4. *C. concolor* Mart. tvivlsom Art, Forf. ubekjendt, Voxested ei nøiere angivet.
5. *C. Tepejilote* n. sp. i Bunden af de dybeste Baranker paa Østkysten fra 15—19° N. B. og 2000' Höide ved Matlaluca, Sta Maria ved Orizaba; i Chinantla gaaer den ned i Alvarado-Sletten, og dyrkes hist og her ved Indierbyerne.
6. *C. elatior*. Mart. i Baranca de Tioselo, i Nærheden af Jalapa, funden af Dr. *Schiede*. Forf. ubekjendt.

7. *C. pochuttensis* n. sp. i Urskovene paa Vestkysten i Districtet Pochutla paa 16° N. B. og 1200—1500' Höide.
8. *C. montana* n. sp. i Bjergskovene i de østlige Dele af Dep. Oajaca paa 2—3000' Höide ved Tepitongo, Tonagua.
9. *C. scandens* n. sp. slyngende Palme i Østkystens Urskove paa 2400—3000' Höide, især hyppig ved Mirador.
10. *C. affinis* n. sp. slyngende Palme i Bjergskovene i Chinantla paa 3000' Höide, hyppig paa Aasene imellem Chuapam og Tiutalcingo.

II. *Collinia* nov. gen.

1. *C. elegans* Lbm. *Chamædorea elegans* Mart. almindelig i Ostkystens Urskove fra 15—22° N. B. imellem 15—3000' Höide.
2. *C. elatior* n. sp. i Chinantlas Bjergskove imellem 2—3000' Höide, ved Tiutalcingo, Petlapa etc.
3. *C. humilis* n. sp. i de østlige Urskove imellem 1500—3000' Höide, omkring Colipa, Misanla, Tonagua, Lacoba.

III. *Stachyophorbe* nov. gen.

1. *S. montana* n. sp. i Bjergskovene over Tepitongo i Dep. Oajaca paa 3—3500' Höide.
2. *S. cataractarum* n. sp. imellem Klippeblokke i og omkring Cataracterne i Chinantlas Bjergkløfter paa 12—1500' Höide, ved Jocotepec.

IV. *Bactris* Jacq.

1. *B. mexicana* n. sp. i de østlige Cordillerers Urskove imellem 19—22° N. B. og 1500—2500' Höide, omkring Pital ved Rio Nautla, ved Maloapam, i Barankerne omkring Sta Maria de Tlapacoyo, ved Matlaluca, i Chinantla etc.
2. *B. acuminata* n. sp. i Chinantlas Urskove paa 1500—2000' Höide, om Lalana, Toavela, Lacoba.

V. *Astrocaryum* C. W. G. Mey.

1. *A. mexicanum* n. sp. paa de fugtigste, skyggefuldeste Steder i Chinantlas Urskove paa 2000' Höide, ved Lacoba, Tepinapa.

VI. *Desmoncus* Martius.

1. *D. chinantlensis* n. sp., slyngende Palme i Urskovene omkring Lacoba paa 2000' Höide, sammen med *Astrocaryum*.

VII. *Cocos L.*

1. *C. nucifera L.* dyrket og forvildet saavel paa Öst- som paa Vestkyten, samt i det indre Höilands bækkenagtige For- dybninger indtil 6500' Höide.
2. *C. regia n. sp.* udbredt i Östkystens Urskove fra Havet til 2500' Höide, især hyppig ved Antigua, Tolome, S. Carlos, Colipa.
3. *C. Guacuyule n. sp.* i de vestlige Cordillerers Skovkløfter indtil 1200' Höide, hyppig ved Guatulco.

VIII. *Acrocomia Martius.*

1. *A. sclerocarpa Mart.* meget udbredt paa begge Sider af Mejico, og i de indre varmere Dalströg.

IX. *Phoenix L.*

1. *P. dactylifera L.* forvildet i Tehuacan-Dalens Kalkgebeet.

X. *Reinhardtia nov. gen.*

1. *R. elegans n. sp.* Polyandristisk Palme, kun bemærket paa Bjergaasen imellem Chuapam og Tiutalcingo paa 3500' Höide.

XI. *Geonoma Willd.*

1. *G. mexicana n. sp.* ikkun iagttaget i Bjergskovene imellem Toavela og Lobani i Chinantla paa 3000' Höide.

XII. *Trithrinax Martius.*

1. *T. aculeata n. sp.* paa Mejicos Vestside i Kalkterrainet imellem La Galera og Pochutla under skyggende Bambuser paa 1000 Fods Höide; i Skoven imellem S. Miguel del Puerto og Schadani imellem Chamædorea pochutlensis.

XIII. *Copernicia Martius.*

1. *C.? Pumos. Corypha Pumos. HBK.* paa de golde trachytiske og basaltitiske Bjerge langs Tehuacan-Dalen indtil Aasene ved Chapulco og 6—7000' Höide; udbredt over hele Sierra de Sangolica og Cerro-Colorado.
2. *C.? nana. Corypha nana HBK.* med samme Udbredning og Localiteter som den foregaaende.

XIV. *Sabal. Adans.*

1. *S. mexicana Martius*, udbredt over begge Kyststrækninger af Mejico fra 22° til 15° N. B. Især almindelig omkring de salte og brakke Kystlaguner; enkelte Exemplarer dog be-

mærkede paa Vestsiden til en Høide af over 1600' og 30 Miles Afstand fra Kysten ved S. Bartolo.

XV. *Chamærops L.*

1. C ? Mociñi HBK. ved Acapulco efter Humboldt, Forf. ubekjendt. Vistnok urigtig Slægtsangivelse.

XVI. *Brahea Martius.*

1. B. dulcis Mart. Cerypha dulcis HBK. tilhører Indlandets varme Dalstrøg, saaledes Tehuacan-Dalen, Plan de Amilpas, paa Höider imellem 4—5000'.
2. B. calcarea n. sp. paa Kalkbjergene om Xalcomulco paa 2000' Høide.

Flere af de tidligere bekjendte Slægter erholde ved denne Forøgelse af Arterne en betydelig Udvidelse af deres Udbredningszone. *Endlicher* angiver i Gen. plantar. Grændserne for efterstaaende Slægter saaledes:

	Nordgrændse efter Endlicher.	Nordgrændse efter Forf. Iagttagelse.	Differents.
Chamædorea til	8 ^o N. B.	23 ^o N. B.	+ 15 ^o
Astrocaryum	0 ^o —	18 ^o —	+ 18 ^o
Bactris	0 ^o —	23 ^o —	+ 23 ^o
Desmoncus fra 23 ^o S. B. til	0 ^o —	18 ^o —	+ 18 ^o
Geonoma	10 ^o —	17 ^o —	+ 7 ^o
Trithrinax	28 ^o S. B.	17 ^o —	+ 45 ^o .

Selskabet modtog følgende Skrifter:

Worsaae, Tillæg til „Runamo og Braavallaslaget”. Kbhvn. 1845. 4.
de Reiffenberg (Baron), Monumens pour servir à l'histoire des provinces de Namur, de Hainault et de Luxembourg. (Collection de chroniques Belges inédites publiée par ordre du gouvernement. Bruxelles 1844. 4. T. 1.)